

Verskyn sedert 1 April 1873 as “De Maandbode” en sedert 1 Oktober 1894 as “Het Kerkblad”

die Kerkblad

November 2022

Calvyn oor kerk en owerheid

Koorsang – In U Lig

www.gksa.org.za

Inhoud

November 2022

JAARGANG 123, NO. 3372
November 2022

- 1 VAN DIE REDAKTEUR
Verwisseling van redakteurs
- 4 UIT DIE WOORD
"Laat u koninkryk kom!"
- 6 REDAKSIONEEL
Die proklamering van God se wêreldheerskappy
- 8 BRANDPUNT
Opskerping van ekologiese verantwoordelikheid
- FOKUS
- 10 Koor sang – In U Lig
- 12 Calvyn oor kerk en owerheid
- 14 Nederlandse Geloofsbelydenis Art. 36 oor die owerheid
- BOEKAANKONDIGING
- 16 Die noodsaak van Gereformeerde herlewering en evangelisasie
- TEOLOGIESE SKOOL
- 17 Finalejaar teologiese studente
- 20 VAN ORALOOOR
Familie-artikels vind veilige tuiste
- 21 Lief en Leed
- 22 Kerklike administrasie
- 23 Kleinadvertensies

REDAKSIEKOMMISSIE

REDAKTEUR: Prof. CFC Coetzee
KOPIEREDAKTEUR: Mev. J Fourie
ADDISIONELE LEDE: Ds. C Aucamp, prof. SP van der Walt, prof. J Smit, mev. V de Kock

Adresbesonderhede:

- Die Redakteur, Die Kerkblad, Posbus 20008, Noordbrug, 2522; e-posadres: callie.coetzee@nwu.ac.za; sel. 082 337 7951
- Kopieredakteur, Die Kerkblad, Posbus 20008, Noordbrug, 2522; e-posadres: kerkblad@gksa.co.za; tel. 018 297 3986
- Navrae in verband met rekenings, adresveranderings, intekening: Me. Angie Mokobi, tel. 018 297 3986; e-posadres: tydskrifte@gksa.co.za

Intekengeld (geldig vanaf 1 Julie 2022 – 30 Junie 2023):

- Die Kerkblad (self afhaal by Admin Buro, posgeld uitgesluit, 11 uitgawes) – R343
- Die Kerkblad (individuele intekening, posgeld ingesluit, 11 uitgawes) – R493
- Die Kerkblad (in groep, na die gemeente gestuur, posgeld ingesluit, 11 uitgawes) – R464
- Die Kerkblad (elektroniese intekening, ontvang per e-pos, 11 uitgawes – R143

Intekening moet skriftelik gekanselleer word

DRUKKERS: V&R Drukkery, tel. 012 333 2462

EIENAARS EN UITGEWERS

Deputate Kerklike Tydskrifte van die Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika, Posbus 20008, Noordbrug 2522.

Menings uitgespreek in artikels verteenwoordig nie noodwendig dié van die Redaksiekommissie nie. Tensy anders vermeld, word die hoofartikels deur die redakteur geskryf. Die Redaksie behou hom die reg van plasing van bydraes, asook die redigering, verkorting, parafrasering of uitbreiding van bydraes voor.

Verwisseling van redakteurs

Ek het aan die Deputate vir Kerklike Tydskrifte meegedeel dat ek aan die einde van 2022 as redakteur wil uittree.

Dit was 'n Godgegewe genadevoorreg om vir agt jaar in hierdie hoedanigheid diensbaar te wees in die kerk van ons Here Jesus Christus en sy Koninkryk. Vir hierdie oneindige voorreg bring ek aan Hom alleen die lof en dank wat Hom toekom. Sonder die leiding van sy Gees sou dit nie moontlik gewees het om een letter te skryf nie.

Slotwoord

My uitrede kom in 'n krisistyd in die bestaan van *Die Kerkblad*, sowel as die ander tydskrifte in die GKSA en ander kerkgemeenskappe. Steeds dalende intekenare en 'n gepaardgaande gebrek aan die nodige fondse is die vernaamste redes vir die genoemde krisis. Ons het veral in die afgelope twee jaar deurlopend hieraan aandag gegee.

Dit is ons bede dat die pogings wat die Redaksie saam met die Deputate aangewend het en steeds aanwend, asook drastiese besluite deur die komende Algemene Sinode, 'n omkeer in hierdie tendens sal bewerk. Mag ons troue Verbondsgod bo alles ons gebede verhoor en in sy verbondstrou en genade beskik dat *Die Kerkblad* steeds mag voortbestaan en ook mag groei.

In die gewone sekulêre wêreld daarbuite word in die meeste gevalle eenvoudig besluit om die produksie te staak wanneer 'n produk nie meer in aanvraag is nie.

In die geval van 'n "produk" soos *Die Kerkblad* mag dit egter nooit 'n opsie wees nie. *Die Kerkblad* is immers 'n produk en verantwoordelikheid (alhoewel nie die amptelike blad en mondstuk nie) van die kerke

van die GKSA in die uitvoering van ons Godgegewe koninkryksroeping om die eenheid van ons kerke te dien en te bevorder, om ons lidmate (en lesers buite die GKSA) geestelik toe te rus, om die lig van Woord te laat skyn op elke terrein van die samelewing, om die gesonde leer van die Woord te handhaaf, verdedig en bevorder teenoor soveel dwalinge wat in ons tyd toeneem.

Dankwoord

Dit is vir my by hierdie geleentheid 'n behoefte van die hart om my diepste dank en waardering uit te spreek teenoor die redaksie sonder wie se hulp, insette, medebeplanning en baie meer dit nie moontlik sou wees om die werk as redakteur te kon doen nie.

In hierdie opsig moet die naam van ons kopieredakteur, me. Johanna (Joey) Fourie uitgesonder word. Sy is nie alleen verantwoordelik vir die bladuitleg en voorbereiding van die kopie nie, maar lewer ook 'n besondere en onmisbare bydrae in die skakeling met skrywers vir die staande rubrieke en ander artikels asook die versameling van inligting oor ons kerke, predikante ensovoorts. Ek kan nie aan *Die Kerkblad* en die werk as redakteur dink sonder die sleutelrol wat Joey speel nie.

Van die redakteur

Ook aan die Deputate 'n woord van besondere dank vir die wyse waarop hulle my as redakteur verdra het en hulle opdrag uitgevoer het.

Dr. Cassie Aucamp

Die Deputate

het ds. Cassie Aucamp as nuwe redakteur benoem. Ds. Cassie is deur ons troue Verbondsgod versier met uitnemende gawes wat hy in getroue roepingsvervulling nie alleen kerklik nie, maar ook in

die breë samelewing met aansteeklike ywer uitleef. Hy dien ook reeds die afgelope aantal jare op die redaksie waar hy 'n besondere bydrae lewer. Dit is ons bede dat ons God en Vader wat hom nou ook in hierdie hoedanigheid roep, hom die gawes, gesondheid en lewenskrag sal gee om hierdie taak met groot onderskeiding uit te voer.

150-jarige bestaan

Dit sal op 1 April 2023 honderd en vyftig jaar wees sedert die eerste uitgawe op 1 April 1873 as *De Maandbode* verskyn het. Dit is 'n besondere mylpaal wat getuig van God se oneindige genade en bemoeienis met sy kerk.

Ons bede is dat Hy steeds sy genadewerk sal voortsit en die lig van sy Woord sal laat skyn, ook deur die bestaan van *Die Kerkblad*. ^{CFCC}

BELANGRIKE KOMMUNIKASIE MET ONS INTEKENARE

Geagte intekenaar,

Van die kant van die Redaksie wil ons u weer van harte bedank vir u volgehoue steun, deur intekening op *Die Kerkblad*. Ons het ook reeds van heelwat lidmate inligting ontvang. Dit is egter nodig dat al ons intekenare vir ons onderstaande inligting stuur (daar het sedert die vorige uitgawe weer 'n klompie intekenare inligting gestuur).

As ons van verspreidingsmetode wil verander, kan dit slegs gebeur as ons die samewerking van elke intekenaar het. Daarom versoek ons u dringend om ons van die volgende inligting te voorsien:

- Is u 'n huidige of nuwe intekenaar?
- Die gemeente waarvan u lidmaat is.
- Aanduiding as u nie lidmaat van 'n Gereformeerde gemeente is nie.

- Naam, voorletters en van.
- Telefoon/selffoonnommer.
- E-posadres.
- Hardekopie of digitale intekening.

U kan die inligting per e-pos stuur na:
kerkblad@gksa.co.za

Baie dankie vir u hulp en donasies, asook u volgehoue voorbidding vir die werk van *Die Kerkblad*. Ons sal u voortdurend op hoogte hou van enige verwikkelinge.

Hartlike groete, die Redaksie

Opskerping van ekologiese verantwoordelikheid

deur liturgiese handeling van treur en lof

Bekommernis oor die omgewing

Die afgelope dekades het daar 'n groeiende belangstelling en bekommernis ontstaan oor ons omgewing, die ekologie. Die uitwissing van sekere plant- en dierspesies, die besoedeling van water en die drastiese vermindering van kritieke lewensbronne is tendense wat ook gelowiges in hulle aanbidding behoort aan te spreek.

Twee voorbeelde van ekologiese rampe is die olieboortoring-ontploffing in 2010 in die Golf van Meksiko. Meer onlangs die breek van die damwal by 'n myn in Jagersfontein. Eersgenoemde het die uitbarsting geweldige skade aan die seelewe aangerig: duisende seediere, seeskilpaaie, ontelbare hoeveelheid visse en ook 11 mense sterf. Altesaam 8000 spesies is uitgewis. Vars in die geheue is die ontwrigting in Jagersfontein: mense en diere sterf, en blywende skade aan die omgewing word deur die slikwater veroorsaak.

Ons verantwoordelikheid as God se beeld

In Genesis 1:28 kry die mens, as kroon van die skepping, die opdrag om te bewerk en te bewaak. Die mens is volledig deel van die ekologie, want God skep die mens uit die stof van die aarde. Wat uniek aan die mens se skepping is, is dat God die lewensasem in hom blaas en dat hy/sy daardeur in 'n intieme verhouding met die Skepper geplaas word. Die mens en die omgewing is deur die Skepper aan mekaar verbind en deel die pyn en vreugde wat die skepping beleef.

God gee aan die mens die verantwoordelikheid om te sorg, want ons mense is geskep na God se beeld, met intellek, verbeelding, wil en vryheid om dit te kan doen. Dit is veral die roeping van die gelowiges, die kerk, die liggaam van Christus, om in die liturgiese samekoms te getuig van die verhouding tussen die mens en die aarde. Ons moet as kerke die selfondersoekende vraag vra: Hoe dikwels word daar oor die skepping in die eredienste enersyds getreur (deur klaaglied en klaaggebede) en andersyds gejubel (lofprijsing in lied en gebede)? Wetenskaplike navorsing hieroor se oorweldigende bevinding was: byna nooit!

Wat sou die rede wees? Dalk onderbektoneering dat God nie net met ons, mense, besig is nie, maar ook met die wêreld waarin ons leef. Of dalk die oorbektoneering van die verlossing van die mens en nie ook van die uiteindelijke vernuwing van die aarde nie. Dalk oorbektoneering dat Christus Hoof is van sy kerk en Hy nie aanbid word as beide Hoof van die skepping en Hoof van die kerk nie (vgl. Kol. 1).

Liturgiehandeling as opskerping

Dit is noodsaaklik dat ook die liturgie gelowiges moet opskerp om by die ekologie betrokke te raak en om by die liturgie van die erediens en van die lewe 'n ekologiese dimensie in te sluit. Twee kragtige liturgiese handeling in die versterking van ons ekologiese bewussyn is treur (hartseer, berou, uitspraak van pyn; Engels *lament*) en die teenoorgestelde lof (vreugde, verwondering, lofprijsing; Engels *doxology*). Bekering is immers hartlike berou en innige vreugde.

Treurliedere/gebede

In die treurlied/gebed rig die gemeente (ook die individu in die binnekamer) hom/haar tot God, want God luister na 'n belydenis van rou, hartseer en berou. In die treurlied vir die worsteling van oorlewing van sekere wildsoorte (bv. renosters), vir die uitwissing van bedreigde spesies, vir besoedelde lug en water en die negatiewe impak van klimaatsverandering, werk die liturgie mee om die huidige ekologiese werklikhede eerlik aan te spreek en so gelowiges tot aksie op te skerp. In die teenwoordigheid van die heilige God treur die erediensdeelnemers oor hulle skuld en nienakoming van hulle verantwoordelikheid. Verder kan die treurgebed/lied deelnemers opskep om aktief weerstand te bied teen die verwoesting van lewensbelangrike bronne.

God gee aan die gelowiges treurliedere (soos Ps. 13) wat opreg tot God om hulp roep. Die treur-aspek in ons liturgie raak dikwels verlore weens die feit dat baie gelowiges in 'n suksesgedrewe gemeenskap leef waarin nie plek is vir broosheid, pyn en hartseer nie. Dit kan ook wees omdat daar in die liturgie stilte en bewondering ontbreek omdat daar 'n gebrek is aan ontsag vir die grootheid van God, die Skepper.

Lofprysingsliedere/gebede

Dit is noodsaaklik dat ons, benewens die verwoesting, ook die skoonheid van die skepping met bewondering raaksien. Verwondering vorm deel van die ruggraat van die liturgie. Die uitdaging vir gelowiges

is om die geskape lewe op nuwe maniere te sien, om die aarde te beleef in sy wonderlike kompleksiteit en interafhanklikheid. Die prag van die natuur, van aangrypende landskapstonele tot mikroskopiese deeltjies daarvan, nooi ons tot 'n lofprysingsgevolle liturgie.

In Christus het God die skepping op 'n nuwe wyse betree. Die mensgeworde Een, die Woord-wordmens, word 'n aardse wese, word deel van die biologiese lewe met ander op die planeet. Die opgestane Christus vervul ook 'n kosmiese rol om die skepping terug te lei na God. Dit sal realiseer in die volheid van die tyd.

Die vertrou op die grootheid, mag en liefde van God bied die belofte van hoop op vernuwing van die lewe. Dit bring verwondering en lofprysing vir God en sy groot daad van vernuwing ("Kyk, Ek maak alles nuut"). Die vernuwing spruit uit die dood en opstanding van Christus, wat die begin van die vernuwingsgebeure is.

Lof en treur

Ons kan in ons liturgie woorde gee aan treur oor die verwoesting van die skepping en ons kan woorde gee aan lof oor die skoonheid van die skepping. Vanuit die treur en lof tot God kan moed geskep word en nuwe moontlikhede na vore tree vir die gelowige se hantering van die ekologiese krisis. ^{DK}

Kobus Venter
(Koorleier: NWU PUK-Koor, Molen Kórus, Noordwes Kinderkoor
en die NWU Boulevard Harmoniste)

Koorsang – *In U Lig*

Kobus Venter is die dirigent van die Noordwes-Universiteit (NWU) PUK-koor en 'n deeltydse dosent in Koorleiding aan die NWU Skool vir Musiek en Konservatorium. Hy het die grade BMus in Uitvoerende Kunste – Stem (cum laude) in 2015 en MMus (Uitvoerende Kunste), in koorleiding (cum laude), in 2021 behaal.

Sy koor se plaaslike en internasionale toekennings en pryse sluit in die Internasionale advent- en Kerskoorfees met Eben-prys (Tsjeggiese Republiek, 2019); twee goue diplomas by die Internasionale fees van advent- en Kersmusiek (Slowakye, 2019 en 2015); *Der Internationale Chorwettbewerb in Spittal an der Drau* (Oostenryk, 2017) waar hulle met die gesogte *Publikumspreis* bekroon is; kategoriewenner en algehele wenner by die Internasionale ATKV Animato Koorkompetisie (Suid-Afrika, 2015); goue medaljes by die Wêreldkoorspele (Suid-Afrika, 2018; Letland, 2014); en onder sy leiding het die NWU PUK-koor drie CD's vrygestel.

Kobus is ook die musikale regisseur van die NWU Boulevard Harmoniste, 'n sesstemmige *a cappella*-ensemble, stigter en mededirigent van die Molen Kórus-kamerkoor in Potchefstroom en mees onlangs aangestel as die dirigent van die Noordwes Kinderkoor. Kobus toer gereeld saam met sy groepe en hulle konserte ontvang baie lof nasionaal en internasionaal.

Koorsang en kore het hulle ontstaan al van die vroegste tye in die wêreld se geskiedenis. Barbara Hanning skryf dat mense al aan die sing is sedert die Gregoriaanse tyd. Musiek is vir soveel van ons 'n integrale deel van ons daaglikse lewe. Ons luister daarna op die radio, in winkels en op die TV. Ons is ingeskryf op musiekstromingsdienste soos Spotify en Apple waar ons speellyste van ons gunsteling genres en kunstenaars kan saamstel en luister. Ons woon ook graag musiek-konserte by en volg die kunstenaars op sosiale media.

Maar, is ons regtig nog die singende nasie van twee of selfs een dekade gelede? Een van my lekkerste skoolherinneringe is die sangperiodes op Woensdagoggende. Ons het as 'n skool gewyde liederes uit volle bors saam gesing. Dit was ook in 'n tyd waar die trots en status van jou skool gekoppel was aan die standaard van jou skoolkoor. Skoliere het tou gestaan om oudisies vir die koor te doen, en al sing jy net 'n paar regte note, was jy in die koor.

In die Psalms en ook op ander plekke in die Bybel lees ons hoe God se kinders Hom met jubelende sang moet loof en prys elke dag van ons lewe. Dit is 'n opdrag! Daarom is gemeentesang ook 'n belangrike deel van ons liturgie elke Sondag. Meeste

gemeentes doen moeite met die begeleiding op orrel of klavier, met die woorde en soms die melodie op die skerm. Die bekende melodieë word gebruik en oor die algemeen is die gemeentesang voldoende. Ons moet wel almal saam erken dat die laaste twee jaar ons sanggeesdrif 'n knou gegee het. Al die kore van die wêreld was stil en gemeentes het hulle bes probeer om die sang-element van die liturgie op 'n aanlynmanier aan te bied. Het jy saamgesing toe die YouTube-diens die woorde en begeleiding op die video geplaas het?

In my onlangse meestersgraadnavorsingsprojek het ek bevind dat die betekenis wat die deelnemers van ensembles soos kore of sanggroepe aan hulle deelname koppel, fisiese, sielkundige en geestelike welstand insluit. Hierdie welstand bevredig van die mens se basiese sielkundige behoeftes en lei tot 'n gevoel van selfbeskikking. Daar is nog soveel ander navorsing wat die waarde van musiek en sang vir die mensdom uitwys. Tydens die pandemie het die NWU PUK-Koor se alumni 'n projek geloods om die bekende Magaliesburgse aandlied van Gawie Cilliers as 'n virtuele koor aan te pak. Die wonderlike gedagte spruit uit 'n tradisie waar elke PUK-Koor sedert die sewentigerjare hierdie lied in hulle repertorium insluit. Elkeen wat deel was van dié koor, is dus deur musiek en die ervaring wat mens op universiteit kon deel, met soveel vriende verbind. Elke stem is individueel by die huis opgeneem, klank en video is saamgevoeg om so doende die eenheid wat koor-sang aan ons bied, op 'n manier weer te ervaar en oor te dra aan diegene wat luister.

Loer gerus hier: <https://www.youtube.com/watch?v=Mdlr94r1hIM>

Om die sangnagevolge van die pandemie teen te werk en om weer opnuut die lofprysingsopdrag uit die Woord van die Here na te kom, moet ons myns insiens die volgende doen:

- Self weer aan die sing raak, by die huis en in die kerk.
- Ons kinders leer om te sing, by die huis en in die kerk.
- Ons skole en opvoedkundiges bystaan om samesang op skoolvlak weer te bedien.

Dit is baie eenvoudig, sing net! Ongeag of jy dink jy kan of nie, sing in die motor op pad werk toe, sing liedjies saam met jou kinders en sing uit volle bors tydens Sondag se erediens. Baie gemeentes gebruik lidmate om aan die Kersdienste se sanggroepe deel te neem, skryf jou naam op en neem deel. Onthou, jy sing nie vir jouself nie en ook nie vir jou medelidmate nie, jy sing tot eer van die Here. Die FAK het oulike projekte om ons kinders weer te laat sing. Ek was bevoorreg om betrokke te wees by 'n projek waar ons met "Sing slim liedjies" en musiekwaardering die liefde vir musiek en sang probeer bevorder. Om kinders op 'n vroeë ouderdom hieraan bloot te stel, is krities belangrik, nie net vir hulle eie ontwikkeling nie, maar ook die uitbou van 'n geloofsgemeenskap se sangbydraes in die erediens. Jy kan meer hiervan lees by: <https://www.fak.org.za/faksingslim/>

Ons moet ons kinders ook aanmoedig om deel te word van skool- en streekskore. Persoonlik het koorsang al soveel nuwe deure vir my oopgemaak. Ek kon menige kere die wêreld saam met my vriende ontdek, ek het my vrou in die koor ontmoet en ek staan tans trots in die koorleierberoep. Ek is vir meer as tien jaar professioneel betrokke by kinder-, jeug-, studente- en gemeenskapskore in en om Potchefstroom. Die mees onlangse toevoeging tot my program is die Noordwes Kinderkoor. Elke Vrydagmiddag sing 7- tot 14-jarige kinders heerlik saam aan 'n verskeidenheid van liedere. As dirigent is dit verblydend om te sien dat daar met soveel genot, oorgawe en eerlikheid gesing kan word. Dalk kan ons iets hiervan leer en in die Koninkryk van God gaan uit-leef!? ^{DK}

Nederlandse Geloofsbelydenis

Art. 36 oor die owerheid

SA Reformasiekonferensie 2022, Pretoria, 23 Augustus 2022

Ongebonde, boos, veglustig. Opstandig, rebels, rewolusionêr. Dit is hoe die mens ná die sondeval is. Geneig tot alle kwaad. Liefdeloos, haatdraend. Die gevolg daarvan is dat gesonde saam-leef in 'n goed geordende samelewing onmoontlik word.

Maar God laat dit nie daarnie. Ons goeie God het in sy uitnemende wysheid en goedheid die mens weer opgesoek toe Hy gesien het dat die mens homself in die liggaamlike en geestelike dood gewerp en geheel en al ellendig gemaak en al bewende van Hom weggevlug het. God het die mens toe getroos met die belofte om aan hom sy Seun te gee en hom salig te maak (NGB Art. 17).

God troos verder deur die orde in die samelewing te herstel: die orde wat vanweë sonde in chaos verval het. Daarvoor gaan dit in Artikel 36 van ons Nederlandse Geloofsbelydenis.

Ons glo dat ons goeie God vanweë die verdorwenheid van die menslike geslag konings, vorste en owerhede aangestel het. Dit is immers sy wil dat die wêreld deur

middel van wette en regerings geregeer moet word. God het owerhede ingestel en aangestel. In Romeine 13:4 lees ons dat die owerheid 'n dienaar van God is. Daar staan letterlik: hy is 'n *diaken* van God. 'n Diaken is iemand wat 'n sekere diens verrig. Paulus noem homself 'n diaken as hy na sy apostoliese werk verwys (2 Kor. 3:3).

Jesus Christus is die groot Diaken, wat gekom het om te dien en nie om gedien te word nie. Sy Middelaarswerk is diakenswerk, dienswerk. Nadat Hy sy diakendiens volkome volbring het, het die Vader aan Hom alle mag in die hemel en op die aarde gegee. En wat doen Christus, die Gevolmagtigde Opperdiaken? Hy stel op aarde oral diakens in sy diens aan om in die Naam van God te regeer.

In dié sin is owerhede ook diakens. Hulle is geen oorheersers nie, maar diensknegte van God – vir die onderdane ten goede. Owerheidswerk is dus ampswerk.

In Romeine 13:6 is daar weereens sprake van owerhede wat dienaars van God is. Dié keer word daar nie van diakens gepraat nie, maar van *liturje*. Hulle staan nie alleen as ampsdraers in diens van God oor die volk nie. Hulle staan ook namens die volk voor God. 'n Liturg is gebind aan die instellings van sy meester. Deur middel van goeie wetgewing en regering moet die owerhede die volk aan die enige ware God bind.

Die gedagtegang van Romeine 13, soos wat ons dit in Artikel 36 bely, is uitnemend. Magte is deur God ingestel oor die mense. Die ingestelde magte word bedien en uitgeoefen deur owerhede. Owerhede is ampsdraers van God. Langs dié weg laat God sy Koningskap in ons midde geld. So kom daar orde in 'n gebroke samelewing.

Die Godgegewe ampswerk van die owerhede is omvangryk. Hulle moet die losbandigheid van die mense in bedwang hou sodat alles onder die mense ordelik kan verloop. Vir dié doel het God die owerheid die swaard in die hand gegee om die kwaaddoeners te straf en die deugsames te beskerm. Hulle moet aan die staatsbestuur aandag gee en daarvoor

waak. Hulle moet ook die heilige Woordbediening beskerm.

Owerhede se beskerming van die heilige Woordbediening kom daarop neer dat die kerk beskerm moet word. Sowel die owerhede as die kerk se werk moet daarop gefokus wees dat God deur elkeen geëer en gedien word soos Hy in sy Woord beveel.

Die slotwoorde van Artikel 36 is skerp. Ons verfoei die Wederdopers en ander oproerige mense en in die algemeen almal wat die owerheidsbesig en die regeerders wil verwerp en die regsorde omver wil stoot, terwyl hulle die gemeenskaplike besit van goedere invoer en die eerbaarheid wat God onder mense ingestel het, versteur. Teenoor almal wat chaos in die samelewing saai deur die gesag van die owerhede te ondermyn en maar net doen wat goed is in hulle eie oë, staan ons belydenis wat niks anders as beaming van God se Woord is nie (Rom. 13:1, 2): *“Laat elke mens hom onderwerp aan die magte wat oor hom gestel is, want daar is geen mag behalwe van God nie, en die wat daar is, is deur God ingestel, sodat hy wat hom teen die mag versit, die instelling van God weerstaan; en die wat dit weerstaan, sal hulle oordeel ontvang”*.

Christus het ons verlos van ongebonde, opstandige rebelsheid. Ons is verlos sodat ons die Godgegewe orde sal handhaaf. Prakties beteken dit: Ons sal ons aan die owerhede onderwerp. Ons sal belasting betaal. Ons sal aan hulle eer en onderdanigheid bewys. Ons sal hulle gehoorsaam wees in alles wat nie met die

Woord van God in stryd is nie. En ons sal vir hulle voorbidding doen dat die Here hulle in al hulle handeling mag bestuur, sodat ons in alle godsvrug en eerbaarheid 'n rustige en stil lewe kan lei (1 Tim. 2:1-7).

So bely ons. So moet ons leef, ook in uitdagende tye – in verantwoordelijkheid voor God. ^{DK}

Artikel 36

DIE BURGERLIKE OWERHEID

Ons glo dat ons goeie God vanweë die verdorwenheid van die menslike geslag konings, vorste en owerhede aangestel het. Dit is immers sy wil dat die wêreld deur middel van wette en regerings geregeer moet word, sodat die losbandigheid van die mense in bedwang gehou kan word en alles onder die mense ordelik kan verloop.

Vir dié doel het Hy die owerheid die swaard in die hand gegee om die kwaaddoeners te straf (Rom 13:4) en die deugsames te beskerm. En dit is nie alleen hulle taak om aan die staatsbestuur aandag te gee en daarvoor te waak nie maar ook om die heilige Woordbediening te beskerm, om sodoende alle afgodery en valse godsdiens teen te gaan en uit te roei, die ryk van die antichris te vernietig en die koninkryk van Jesus Christus te bevorder, die Woord van die evangelie orals te laat verkondig, sodat God deur elkeen geëer en gedien word soos Hy in sy Woord beveel.

Verder is elkeen verplig, van watter hoedanigheid, rang of stand hy ook al mag wees, om hom aan die owerhede te onderwerp, belasting te betaal, aan hulle eer en onderdanigheid te bewys, hulle te gehoorsaam in alles wat nie met die Woord van God in stryd is nie, en vir hulle voorbidding te doen dat die Here hulle in al hulle handeling mag bestuur, sodat ons in alle godsvrug en eerbaarheid 'n rustige en stil lewe kan lei (1 Tim. 2:2).

Hierin verfoei ons die Wederdopers en ander oproerige mense en in die algemeen almal wat die owerheidsbesig en regeerders wil verwerp en die regsorde omver wil stoot, terwyl hulle die gemeenskaplike besit van goedere invoer en die eerbaarheid wat God onder die mense ingestel het, versteur.

Eks. 18:20; Rom. 13:1; Spr. 8:15; Jer. 22:3; Ps. 82; Deut. 1:16; 16:19; 17:16; 2 Kor. 10:6; Ps. 101; Jer. 21:12; Rig. 21:25; Jer. 22:3; Dan. 2:21-22; (5:8); Jes. 49:23; 2 Kron. 23; 1 Kron. 15:12; Rom. 13:1; Luk 22:1; 1 Pet. 2:17; Tit. 3; Matt. 17:27; Hand. 4:17-19; Hand. 2, 5; Hos. 5:11; Jer. 27:5; 2 Pet. 2:10; Jud. 1:10; 1 Tim. 2:2.